

ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНІ Й МИСТЕЦЬКО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАХОДИ

СИНЕРГІЯ НАУКИ І ПРАКТИКИ В РЕФОРМУВАННІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ (інформація про серію заходів ШООД імені Івана Зязюна НАПН України з питань удосконалення професійної підготовки сучасного вчителя в закладах педагогічної освіти за 2020 р.)

Сучасний етап реформування освітньої сфери пов'язаний з актуалізацією проблем структурування змісту, добору організаційних форм навчання, спрямованих на формування спектру професійних компетентностей майбутнього вчителя, розвитку його фахових умінь, здатності до інноваційної професійної діяльності викладачів-дослідників, учителів закладів загальної середньої освіти. Відповідно до «Середньострокового плану дій Уряду до 2020 року», Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», Концепції розвитку педагогічної освіти сучасний педагог повинен продукувати нові знання, володіти практичними вміннями з метою втілення в освітній процес інновацій, подолання формалізму й професійного вигорання у професійній діяльності. Українське суспільство потребує висококомпетентних, мобільних, відповідальних фахівців, наділених культурою фахової комунікації, готовністю до генерації власних наукових інновацій, їх реалізації в освітній практиці, що сприятиме економічному, соціальному розвитку держави, зокрема такої важливої її сфери, як педагогічна освіта. Саме тому виникла потреба обґрунтування змісту і методик організації різних видів практик у закладах вищої педагогічної освіти.

14 квітня 2020 р. відбувся вебінар «**Роль учителя в умовах дистанційного навчання: проблеми, їх вирішення та досвід**» (<http://ipood.com.ua/novini/vebinar-rol-uchitelya-v-umovah-distancynogo-navchannya-problemi,-h-virshennya-ta-dosvd/>) за ініціативи відділу змісту і технологій педагогічної освіти ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України та гімназії-інтернату №13 м. Києва. Модераторами заходу виступили **Мирослава Вовк**, доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, завідувач відділу; **Ольга Ходацька**, вчитель української мови і літератури гімназії, вчитель-методист.

У заході взяли участь понад 40 учасників – науковці інститутів НАПН України, викладачі й магістранти Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка, викладачі Київського професійно-педагогічного коледжу імені Антона Макаренка, вчителі закладів загальної середньої освіти, зокрема педагогічний колектив гімназії-інтернату №13 м. Києва на чолі з директором **Світланою Возненко**.

Співробітники відділу змісту і технологій педагогічної освіти ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України (кандидати педагогічних наук **Світлана Соломаха, Юлія Грищенко**) у своїх виступах акцентували увагу на можливостях професійного розвитку педагога в умовах дистанційного навчання. Було представлено технології професійного розвитку педагогів в умовах формальної і неформальної освіти, як-от: розвитку мовнокомунікативної компетентності; розвитку полікультурної компетентності; музейні технології неформальної освіти; технологію актуалізації досягнень науково-педагогічних шкіл у підготовці сучасного вчителя.

Доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри української мови і літератури Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка **Олена Семенов** разом із магістрантами узагальнила досягнення викладачів у реалізації стратегії підготовки сучасного вчителя – філолога, білінгвіста на засадах інноваційності, академічної культури, науково-професійної комунікації.

Кандидат педагогічних наук, викладач-методист Київського професійно-педагогічного коледжу імені Антона Макаренка **Ніна**

Гомеля представила здобутки закладу щодо впровадження інноваційних форм, методів, технологій навчання в підготовку сучасного педагога професійного навчання. Досвід застосування мережевих технологій навчання в умовах організації дистанційної освіти представили вчителі гімназії-інтернату №13 м. Києва (**Марія Головань, Оксана Кувшинова**).

У підсумку було визначено перспективи взаємодії освітян у системі «наукова установа – університет – заклад середньої освіти», що передбачає організацію неформальних заходів, участь у конструктивній діалогічній взаємодії у межах подальших вебінарів, онлайн-конференцій, тренінгів та інше, що значно активізує просвітницьку діяльність, сприяє апробації наукових результатів в освітній практиці, забезпечує професійний діалог між педагогами різних ланок освіти.

29 квітня 2020 року відбулося в онлайн-режимі спільне секційне засідання відділу змісту і технологій педагогічної освіти та відділу теорії і практики педагогічної освіти «**Тенденції розвитку педагогічної освіти в Україні**» (<http://ipood.com.ua/novini/tendenc-rozvitku-pedagogchno-osvti-v-ukran/>) у межах Звітної науково-практичної конференції Інституту за 2019 рік «Тенденції розвитку освіти дорослих в Україні та зарубіжжі».

До роботи дискусійної панелі долучилися докторанти, аспіранти, науковці ІПОД імені Івана Зязюна, а також наші партнери – викладачі, магістранти, аспіранти Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка, Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, Інституту післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області, Прикарпатського національного педагогічного університету імені Василя Стефаника, Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, Полтавського національного університету імені В. Г. Короленка, Київського професійно-педагогічного коледжу імені Антона Макаренка, гімназії-інтернату №13 м. Києва тощо.

Модерування заходу здійснено **Мирославою Вовк**, завідувачем відділу змісту і технологій педагогічної освіти та **Лейлою Султановою**, завідувачем відділу теорії і практики

педагогічної освіти. Розпочалося засідання привітанням учасників і презентацією відеоролика «Музейний простір онлайн для дітей і дорослих (автори – **Юлія Грищенко**, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник відділу змісту і технологій педагогічної освіти ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України; **Вікторія Грищенко**, студентка гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України) (<https://www.facebook.com/ipood.napn/videos/1342658005940485/>).

У ході заходу учасники ознайомились із здобутками науковців відділів змісту і технологій педагогічної освіти та теорії і практики педагогічної освіти, освітян із різних закладів України, аспірантів. Так, доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник відділу теорії і практики педагогічної освіти ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України **Олександр Лавріненко** порушив проблему розвитку педагогічної майстерності в умовах викликів для сучасної педагогічної еліти. **Наталія Сулаєва**, доктор педагогічних наук, професор, декан психолого-педагогічного факультету Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, заслужена артистка України розкрила теоретико-практичні засади неформальної мистецької освіти майбутніх учителів у студентських художньо-творчих колективах. **Олена Семеног**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри української мови і літератури факультету іноземної та слов'янської філології Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка проаналізувала досвід комунікативної взаємодії в межах системи «університет – школа – науково-дослідний інститут». **Ніна Гомеля**, кандидат педагогічних наук, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, голова циклової комісії психолого-педагогічних дисциплін Київського професійно-педагогічного коледжу імені Антона Макаренка розглянула в доповіді досвід діяльності студентського наукового товариства як форми забезпечення якості освіти майбутніх бакалаврів педагогіки.

Переконливо представлено результати науково-дослідницької діяльності відділу змісту і технологій педагогічної

освіти ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України. Так, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник **Світлана Соломаха** ознайомила присутніх із науково-методичними розробками співробітників відділу «Тренінгові і мережеві технології у формальній і неформальній освіті дорослих». У своєму виступі кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник **Юлія Грищенко** розкрила персонологічний аспект розвитку наукових шкіл ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України. Кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник **Наталія Філіпчук** окреслила результати свого дослідження з проблеми розвитку музейної педагогіка в Україні.

Під час засідання секції були презентовані доповіді аспірантів ІПООД імені Івана Зязюна: **Людмили Ликтей** «Формування методичної компетентності педагога»; **Олени Вернигори** «Формування лінгвокраїнознавчої компетентності майбутнього вчителя української мови і літератури у процесі вивчення фахових дисциплін»; **Марини Андрієвської** «Досвід музейної справи в Україні та за кордоном».

20 листопада 2020 року в межах Міжнародної спеціалізованої виставки «**Освіта і кар'єра – 2020**» співробітниками відділів змісту і технологій педагогічної освіти та теорії і практики педагогічної освіти ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України у співпраці із педагогічними закладами було проведено вебінар «**Інновації й традиції проведення практики в закладах фахової передвищої і вищої педагогічної освіти**» (<http://ipood.com.ua/novini/nnovaci-y-tradici--provedennya-praktiki-u-zakladah-fahovo-peredvischo-i-vischo-pedagogichno-osviti/>).

Партнерами в організації заходу виступили заклади освіти, що мають цінний досвід проведення різних видів практики в Україні, упроваджують інновації у процес практичної підготовки майбутніх педагогів: Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, Івано-Франківський коледж ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», Бердичівський педагогічний фаховий коледж,

Київський професійно-педагогічний коледж імені Антона Макаренка та ін.

У роботі заходу взяли участь понад 50 учасників – науковців, викладачів, учителів, методистів. Модератором заходу виступила **Мирослава Вовк**, завідувач відділу змісту і технологій педагогічної освіти ШООД імені Івана Зязюна НАПН України, що схарактеризувала тенденції практичної підготовки майбутніх педагогів у вітчизняних закладах вищої педагогічної освіти (збереження традицій проведення практик, інноваційність, прагматичність, використання інноваційних форм, методів і технологій тощо).

Досвід організації навчальних і виробничих практик майбутніх учителів мистецьких дисциплін у Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка представила **Олена Лобач**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музики. Потенціал інноваційних педагогічних технологій у підготовці майбутніх викладачів мистецьких дисциплін у ході проведення магістерської практики розкрила старший науковий співробітник відділу змісту і технологій педагогічної освіти **Світлана Соломаха**.

Кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки початкової освіти ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» **Оксана Цюняк** узагальнила теоретичні і практичні досягнення закладу в організації різних видів практики в університеті, зокрема у підготовці сучасних учителів початкових класів.

Унікальним є досвід проведення різних видів практики (навчальної польової, позакласної виховної та ін.) у підготовці вчителів початкового навчання в Івано-Франківському коледжі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», який візуалізувала викладач закладу **Людмила Ликтей**.

Методики та техніки інклюзивного навчання в практичній діяльності студентів закладів фахової передвищої освіти на основі досвіду Бердичівського педагогічного фахового коледжу представили викладачі музично-теоретичних дисциплін **Оксана Літкович і Наталія Мельник**. Досвід організації практики у

процесі професійної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання на прикладі Київського професійно-педагогічного коледжу імені Антона Макаренка було висвітлено у виступі кандидата педагогічних наук, викладача-методиста **Ніни Гомелі**.

У ході обговорення результатів засідання було з'ясовано, що сучасний педагог має широкі можливості для професійного розвитку в умовах неформальної освіти. На жаль, у більшості закладів освіти відсутній механізм визнання результатів неформального навчання та нівелювання їх значення у кар'єрному сходженні педагога. Рідкісне виключення являє собою Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка, де вченою радою університету затверджено Положення про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та інформальній освіті (протокол № 9 від 27 лютого 2020 року), із яким можна ознайомитись за покликанням <http://pnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/neformalna-ta-informalna-osvita.pdf>. Проте залишається актуальною проблема розроблення сертифікованих програм у межах наукової установи, що має вагомі ресурси для професійного й особистісного розвитку педагогічного персоналу (вчителів закладів середньої освіти, викладачів закладів вищої освіти, методистів інститутів післядипломної педагогічної освіти, тренерів для навчання різних категорій дорослих).

Актуалізується проблема дистанційного навчання різних категорій дорослих через посередництво мережевих технологій, а також створення інформаційного ресурсу – віртуальної платформи педагогічної освіти, яка має включати досягнення наукових інституцій, закладів вищої і післядипломної педагогічної освіти та репрезентувати здобутки української й зарубіжної теорії і практики педагогічної освіти.

Було рекомендовано: у співпраці науковців і викладачів-практиків узагальнити методичні напрацювання закладів фахової передвищої і вищої освіти у здійсненні практичної підготовки майбутніх педагогів у межах аналітичних матеріалів; ініціювати опитування викладачів фахової передвищої і вищої педагогічної освіти з метою виявлення проблем проведення різних видів

практики; презентувати інноваційний досвід організації практичної підготовки, сформований у регіональних закладах педагогічної освіти, у засобах масової інформації, у соціальних мережах; висвітлити здобутки викладачів, науковців щодо інновацій у практичній підготовці майбутніх учителів у фахових виданнях з освітніх і педагогічних наук («Естетика і етика педагогічної дії», «Імідж сучасного педагога» тощо).

Мирослава Вовк, Олена Лобач